

Årsmelding og regnskap for Engerdal fjellstyre 2017

Fjellstyrets sammensetning og fjellstyrets virke

Engerdal fjellstyre har i 2017 bestått av følgende styremedlemmer:

	<u>Faste medlemmer:</u>	<u>Personlige varamedlemmer:</u>
Styreleder	Halvor Hansson	Halvard Nilsen
Nestleder	Reidar Åsgård	Kjell Erik Joten
Styremedlem	Lena Øien	Liv Karin Knutsen
Styremedlem	Monica Bye Spånberg	Per Inge Trøan Sømåen
Styremedlem	Ristin Mortensson	Lars Ivar Danielsen

Fjellstyrets møtevirksomhet:

Det er i 2017 avviklet 9 fjellstyremøter, og behandlet 90 bokførte saker. I tillegg kommer drøftingssaker, orienteringer, befaringer og annen møtevirksomhet innen de ulike områder fjellstyret har ansvaret for. Fjellstyret har også etter behov arbeidsmøter.

Oversikt over antall behandlede saker innen forskjellige saksområder:

Organisasjon og administrasjon	9*
Økonomi (inkl tilskuddssaker)	28
Stillinger og personell	6
Arealdisponering	20
Natur/friluftsliv/verneområder	15
Skogbruk	4
Jakt og fiske	8
Annen næringsvirksomhet	0

**9 av sakene innen kategorien Organisasjon og administrasjon er godkjenning av møteinnkallinger og møteprotokoller.*

Eksempler på viktige saker som er behandlet

- Budsjett, årsmelding og regnskap for fjellstyret.
- Kvoter og forvaltning av storvilt, småvilt og fisk.
- Uttalelser til planer, forskrifter og lovutkast
- Søknader angående diverse grunndisponeringer og tiltak i allmenningen, herunder tilleggsjordsaker.
- Økonomisk støtte til nærings tiltak og allmenntilgittige formål m.m. på allmenningen.

Fjellstyrets var representert på fagdag i Fjellstyresammenslutningen for Hedmark/Sør-Trøndelag på Røros 16. – 17. mars. I juni var det en stor minnemarkering i forbindelse med 100-årsjubileum for samenes første landsmøte (Tråante 2018) og der deltok fjellstyret på fagkonferansen i forbindelse med jubileet. Videre var to fra styret og daglig leder med på en lederkonferanse på Gardermoen 16. – 17. november.

Fjellstyret har også i virksomhetsåret 2017 engasjert seg i saker vedrørende skogsdrifter på statsallmenningen i Engerdal. Fjellstyret har fått til en dialog omkring ny skogbruksplan og har deltatt i dialogmøter og befaringer i forbindelse med dette.

Arbeidet i Statsallmenningsutvalet og den pågående prosessen med revidering av Fjellogen og Lov om skogsdrifter m.v. i statsallmenningene er naturlig nok et arbeid som fjellstyret følger aktivt. Dette utvalget skal avgi en NOU i saken i 2018. Fjellstyrene er gjennom Norges Fjellstyresamband aktive i prosessen og har som målsetting å komme styrket ut av en eventuell framtidig lovrevidering.

Fjellstyrets bidrag til næringsformål og allmenntilgittige formål m.m. 2017:

Fjellstyret har de senere år vedtatt et eget bidragsbudsjett i tillegg til driftsbudsjett. Gjennom bidragsbudsjettet bevilger fjellstyret tilskudd til ulike næringsformål og allmenntilgittige formål på statsallmenningen. Bidragsbudsjettet

er hjemlet i fjellovens § 11, siste avsnitt: "Fjellstyret avgjer ved vektak korleis overskot i fjellkassa skal nyttast. Er overskotet større enn det som trengst til tiltak innan allmenningen, kan det av det overskytande løyvast midler til føremål som tek sikte på å styrkje næringsgrunnlaget i dei bygdene som har rett til allmenningsbruk. Med samtykke frå departementet kan det òg løyvast midlar til allmennyttige føremål i desse bygdene." " I sak 90.16, hvor bidragsbudsjett for 2017 ble behandlet, vedtok fjellstyret å avsette kr 656 000,- til bidrag. Sammen med ledige midler fra tidligere år var disponibelt beløp kr 735 500,- hvor av kr 162 000 ble øremerket til næring reiseliv, kr 169 000,- til storfehold, kr 96 000,- til småfehold, kr 62 500,- til reindrift, kr 72 000,- til næringsfiske og kr 174 000,- til allmennyttige formål m.m.

Tabell 1 viser oversikt over de søknadene om tilskudd som fjellstyret har behandlet i forhold til vedtatt bidragsbudsjett for 2017 og utfallet av behandlingen. Innvilgede tilskudd spesifiseres også i egen note i regnskapet. Til sammen i 2017 ble det bevilget kr 471 968,- til næringsformål. Det ble utbetalt kr 517 688,- i tilskudd til næringsformål (ikke alle prosjekt ferdigstilles samme år som søknaden innvilges og følgelig skjer heller ikke alle utbetalinger samme år som tilsagn gis). Det ble bevilget og utbetalt kr 206 300,- til allmennyttige formål mm.

Tabell 1: Oversikt over søknader fjellstyret har behandlet i forhold til vedtatt bidragsbudsjett for 2016 og utfallet av behandlingen.

Sak	Navn på søker – formål	Innvilget/ ikke innvilget	Næring	Allmennyttige formål m.m.
16.17	Johan Gjessing: investering i driftsbygning	Innvilget	Kr 169 000,-	
17.17	Hotell Dagros: Investering i ny melkerobot.	Avslag		
18.17	Fanny Tollebeke: Investering i driftsbygning	Avslag		
19.17	Gudmund Waldal: oppstart hjorteoppdrett	Avslag		
20.17	Martin Waldal jr.: oppstart hjorteoppdrett	Avslag		
21.17	Destinasjon Femund Engerdal: markedsføring av fiske og friluftsliv	Innvilget	Kr 160 968,-	
22.17 og 60.17	Femund Friluft: investeringstilskudd.	Utsatt og senere innvilget	Kr 46 000,-*	
23.17	Femund Brygge: opprusting brygga	Avslag		
24.17	Østlandet Motorservice AS: opprusting næringslokale	Innvilget		Kr 11 000,-
25.17	Sømåen Tradisjonshandverk AS: utvikling trebåtbygging og markedsføring	Innvilget		Kr 31 500,-
26.17	FIK Ren-Eng/Femundløpet: 50-års jubileum.			Kr 8000,-
27.17	Prosjektgruppa 100-års jubileum for samenes første landsmøte.	Innvilget		Kr 15 000,-
28.17	Drevsjø Stedsgruppe: stiprosjekt	Innvilget		Kr 15 000,-
29.17	Drevsjø Stedsgruppe: skiløyper	Innvilget		Kr 3 080,-
30.17	Sømådal løypeservice: skiløyper	Innvilget		Kr 18 480,-
31.17	Sølen Løype og fritidsservice: skiløyper	Innvilget		Kr 9 240,-
32.17 og 39.17	Snerta hytteforening: skiløyper	Utsatt og senere avslag		
38.17	Yttersjøen Hytteforening	Avslag		
58.17	Ane Helga Lykka: dokumentarfilm	Innvilget		Kr 55 000,-**
73.17	Fanny Tollebeke: Etablererstipend	Innvilget	Kr 96 000,-	
90.16	Tilskudd til sikfiskere på statsallmenningen	Innvilget	Kr 45 720,-	
90.16	Vegvedlikehold på statsallmenningen	Innvilget		Kr 40 000,-
Sum			Kr 471968,-	Kr 206 300,-

*Utvidelse av ramma for næring reiseliv med kr 46 000,-.

**Utvidelse av ramma for allmennyttige formål m.m. med kr 32 300,-.

Fjellstyrets ansatte og den daglige drift

Ansatte pr 31.12.2017:

Daglig leder:	Ole Opseth, 100 % stilling
Kontormedarbeider:	Merete Trangsrud, 100 % stilling
Fjellopsyn:	Bjørnar Johnsen, 100 % stilling Jan Nordvålen, 100 % stilling Tore Stengrundet, 50 % stilling
Settefiskanl.:	Rune Høiberget, timebasis
Sommervikarar:	Arne Elgaaen, Tobias Andrès og Øystein Skjær Kolseth
Regnskap/økonomi:	Jon Trygve Simensen, Vekstra Engerdal SA, Grubbveien 1, 2443 DREVSJØ
Revisor:	Stein Karlsen, Revisorsenteret Trysil, Storvegen 21, 2420 TRYSIL

Arbeidsmiljø og HMS:

Engerdal fjellstyre hadde i 2017 et sykefravær på 14 % (12% i 2016). Fraværperiodene er knyttet til enkeltdager eller kortere perioder, men merparten skyldes for det meste at det har vært noen lengre sjukemeldingsperioder (inkludert delvis sjukemelding) for flere av de ansatte. I en liten organisasjon vil dette gjøre et veldig tydelig utslag på fraværstatistikken. Årsakene til dette er ulike, og det er derfor vanskelig å peke på enkeltfaktorer som årsak. Det er allikevel viktig å fokusere på arbeidsmiljø og sikkerhet. De av fjellstyrets ansatte som arbeider ute, har en arbeidshverdag der en ofte må ta vurderinger i forhold til å ivareta egen sikkerhet på en god måte. Det er således viktig at fjellstyret har gode HMS-rutiner. Fjellstyret hadde ingen ulykker med skader på personell eller utstyr i 2017.

Likestilling og inkludering:

Kjønnsfordelingen blant fjellstyrets ansatte er skjev ved at kun en av fjellstyrets seks faste ansatte er kvinner. Fjellstyret vil ved fremtidige ansettelser, både midlertidige og faste stillinger, sørge for at kandidatene stiller likt uavhengig av kjønn og etnisitet.

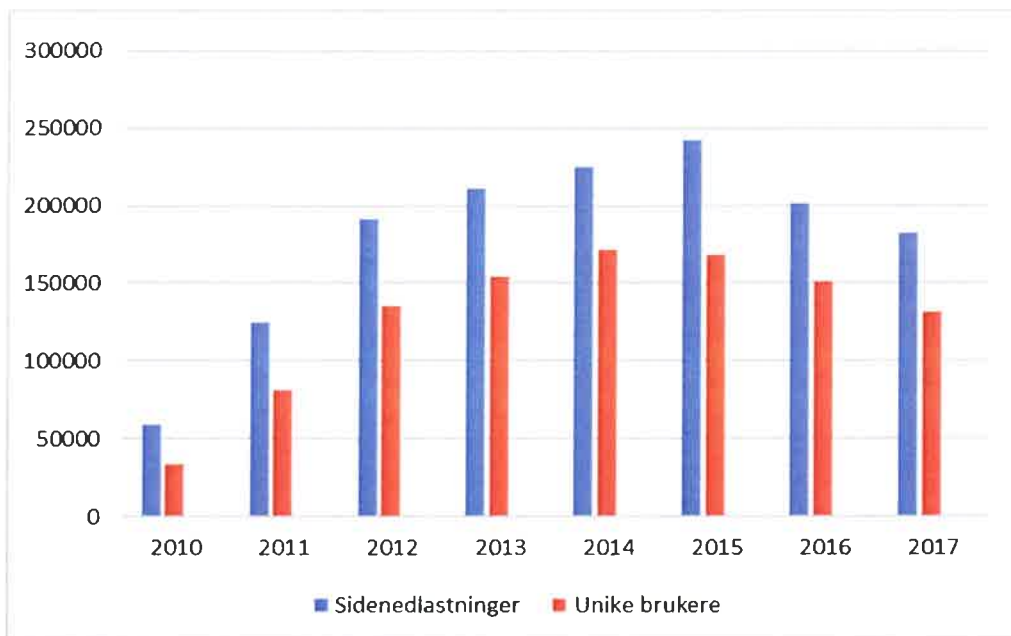
Oversikt over den administrative virksomhet:

Forberedelse av saker for behandling i fjellstyret, oppfølging av vedtatte saker og deltakelse på møter i ulike fora er viktige arbeidsområder. Administrasjonen har ansvaret for fjellstyrets daglige virksomhet herunder administrering, markedsføring og omsetning. Det kan her nevnes: fiske, elgjakt, rådyrjakt, beverjakt, småviltjakt, vandreplasser for bikuber, trening/jaktprøver for hunder, dekmoseavtaler og tilrettelegging for allsidig friluftsliv. Administrering av jakt – og fiskekort er en betydelig oppgave. Andre administrative gjøremål som kan nevnes er utforming av søknader, innhenting av nødvendige tillatelser, samt skriving av rapporter og føring av statistikk for fjellstyrets ulike virksomheter. Fakturering, samt administrering av inn- og utbetalinger er også en stor del av arbeidsoppgavene i administrasjonen. Det å pleie kontakt med eksterne oppdragsgivere angående salg av tjenester blir også prioritert.

Markedsføring:

Fjellstyrets administrasjon har også i 2017 jobbet med profilering og markedsføring gjennom fjellstyrets hjemmeside, facebookside og instagramprofil på internett. Vi fikk høsten 2017 ny leverandør av hjemmeside og derav nye sider med nytt design. Både i forhold til å yte service ovenfor statsallmenningens mange brukere, formidle fjellstyrets tilbud og virksomhet, markedsføre Femund Engerdal som attraktivt reisemål, samt å stimulere til jakt, fiske og aktivt friluftsliv, synes satsingen viktig. Responsen er god og sidene fungerer nå som en utmerket kommunikasjonskanal til fjellstyrets mange jegere og fiskere. Antallet besøk på siden gikk noe ned i 2017, det samme har antallet unike brukere og antallet tilbakevendende brukere av siden. Statistikken viser at for 2017 har det vært 131 286 unike brukere, noe som gir et daglig gjennomsnitt på 360. Dette er en nedgang på ca 13 % fra i fjor. Årsaken til nedgangen i trafikken på hjemmesiden kan være flere. Dels er det ikke publisert like mange nyhetssaker som tidligere, og dels kan andre kanaler som Facebook ha overtatt noe av trafikken på hjemmesiden. Det er dessuten ikke vært lagt opp til søknad på jaktkort via hjemmesiden de to siste åra. Dette har tidligere år vært en betydelig årsak til at publikum besøker fjellstyrets hjemmeside.

Ellers kan det nevnes at fjellstyret også i 2017 var godt synlige i media gjennom reportasjer i jakt- og fiskeblader, både i Norge og utlandet, en rekke oppslag i lokalavisene og enkeltoppslag i riksdekkende media. Sammen med NFS var Engerdal fjellstyret også i 2017 representert på De Nordiske Jakt- og Fiskedager på Skogmuseet i Elverum.

Figur 1: Oversikt over sidedlastninger og unike brukere på Engerdal fjellstyrets hjemmeside i 2010 (59359/33540), 2011(125054/81078), 2012 (191401/136006), 2013 (211382/154664, 2014 (224929/171916), 2015 (241919 /168492, 2016 (201552/151429) og 2017 (182100/131286).

Fiske

Fiske er klart den største aktiviteten for reiselivet i Femund Engerdal, og også den største inntektskilden fjellstyret har. Fjellstyret har utvilsomt en viktig rolle og et stort ansvar dersom Femund Engerdal skal beholde og utvikle sitt omdømme som et fiskeeldorado.

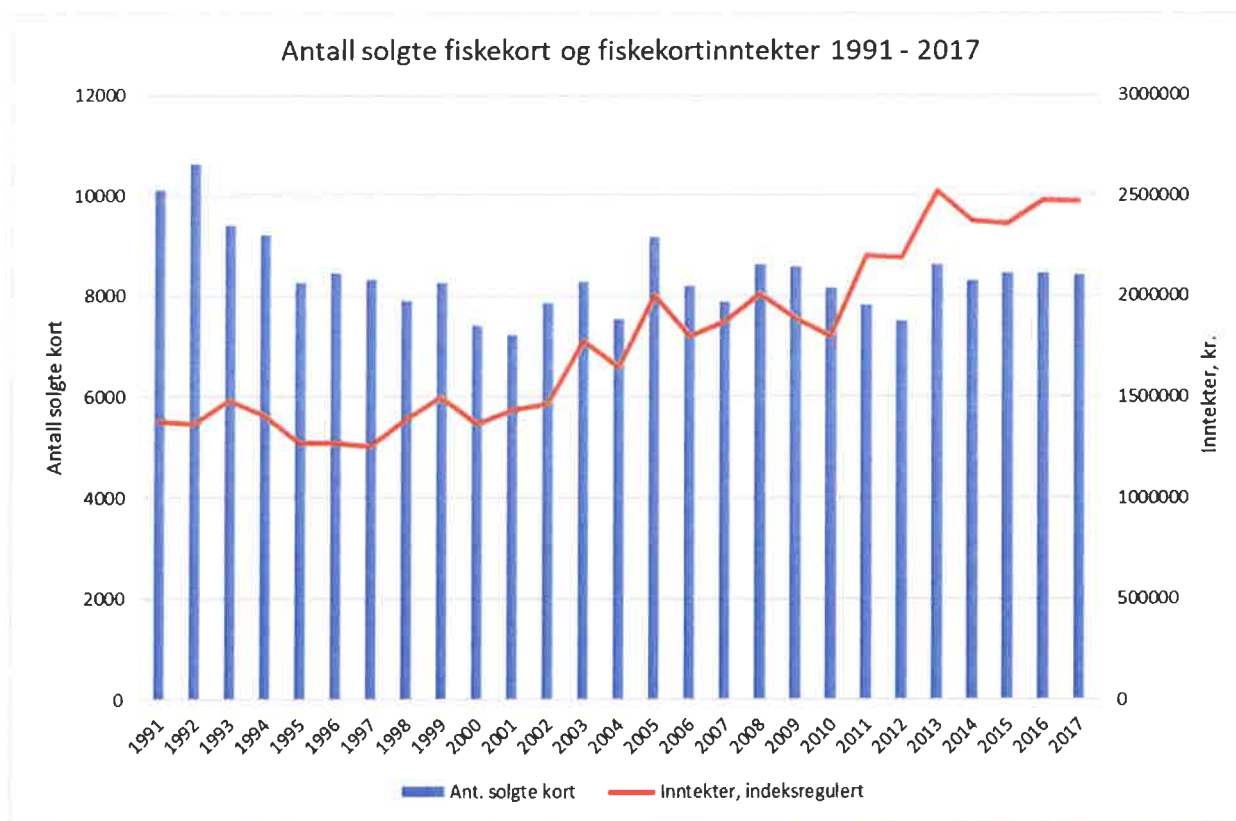
Ordningen med et felles fiskekort for hele Engerdal kommune med unntak av Isteren, Ormutusjøen, Svalsjøen, Sylens private område, Hundsjøen og Store Hyllsjøen, har blitt videreført også i 2017. Nåværende avtaler med de private grunneierne sør i kommunen gjelder fram til og med 2019.

Fjellstyret har ca 25 utsalgssteder for fiskekort. Kortselgerne fikk i 2017 en provisjon på 12 % av total omsetning. I tillegg til kontantsalg hos butikker, bensinstasjoner, overnattingsbedrifter og privatpersoner selges fiskekort via nettportalen Inatur med en provisjon på 10 %. Kortene selges også gjennom en SMS-løsning. Tilgjengeligheten for fiskekortet må derfor sies å være bra.

Siste år var fiskekortsalget på 8426 kort (8462 solgte kort i 2016). Figur 2 viser utviklingen i fiskekortsalget fra 1991 og fram til i dag. Antallet solgte kort var atskillig høyere på begynnelsen av 1990-tallet enn det er i dag. Antallet solgte kort har de siste 15 - 20 åra variert mellom rundt 7400 til 8600 kort, noe som kan betraktes som relativt stabilt. Legger en inntektene til grunn, ser en at disse har økt betydelig, spesielt etter år 2001, selv om kortsalget er relativt stabilt. Samlet fiskekortinntekt regnskapsført i 2017 var kr 2 470 154,- (kr 2 434 437,- i 2016). Utviklingen i antall solgte fiskekort og fjellstyrets fiskekortinntekter (indeksregulert) framgår av figur 2.

Fiskekortprisene i 2017 var:

Utenbygdsboende: Årskort kr 650,-, ukekort kr 360,-, 3-døgn kr 240,-, 1-døgn kr 120,-.
 Familiekort utenbygds: Årskort kr 1050,-, ukekort kr 600,-, 3 døgn kr 360,-, 1 døgn kr 190,-.
 Innenbygdsboende: Hele området: Årskort kr 330,-, ukekort kr 180,-, døgnkort kr 60,-.
 Kun privat del: Årskort kr 180,-, ukekort kr 120,-, døgnkort kr 60,-

Figur 2: Utviklingen i antall solgte fiskekort og brutto inntekter fra disse på statsallmenningen i Engerdal 1991 – 2017. Inntektskurven viser utviklingen i årlige inntekter regnet i 2017-kroner (SSB's konsumprisindeks).

Fiskekultivering:

Det å legge til rette for at Femund Engerdal har et godt, velkjent og beryktet fisketilbud er av fjellstyrets viktigste arbeidsoppgaver. Fiskekultivering utgjør da også en stor del av "ute-seksjonens" gjøremål. I stikkordsform nevnes: Prøvefiske, uttynningsfiske, daglig drift av sentralfiskeanlegget på Snerta, stamfiske/rogntaking av ørret og røye. Utsetting av fisk til avsidesliggende vann rundt om på allmenningen, hvor den naturlige reproduksjonen av forskjellige årsaker er dårlig eller fraværende, skjer vinterstid med skuter og transportbeholdere med surstofftilførsel. I vann nær vei settes settefisk og yngel ut i sommerhalvåret når næringstilgangen i vatna er gode.

Høsten 2017 fikk vi drygt 1 liter røyerogn fra Korssjøen og ingen fra Femund. Dette er derfor en mindre mengde enn vi normalt legger inn. Det er imidlertid uproblematisk, da vi har igjen mye røye fra fjoråret. I 2017 fikk fjellstyret forespørsel om å ta imot rogn fra Vænerlaks igjen i forbindelse med prosjektet «Två länder – en elv». Dette ble ikke aktuelt for vinteren 17/18, men vil sannsynligvis bli en realitet kommende vinter. I Elgåelva, hvor fjellstyret har stamfiskefelle, ble det tatt 4,8 liter ørretrogn til eget bruk. Totalt ble det registrert 35 ørret i fiskefella i Elgåelva, hvorav en del ørreter ble sluppet videre for naturlig gyting, mens resten av ørretene ble strøket for rogn/melke før de ble sluppet ut igjen. Snittvekt var på 1,81 kg for hunnfisk og 1,89 kg for hannfisk. Gjennomsnittslengde for hunnfisk var 55 cm og for hannfisk var gjennomsnittslengda 52,7 cm. Dette gir en K-faktor på 1,27 for hannfisk og 1,09 for hunnfisk. En K-faktor på 1,0 er en fisk i normalt god kondisjon. Grunnen til at hunnfisken ligger noe under er fordi de er veid etter stryking.

Ellers har fjellstyret i samarbeid med lokale jakt- og fiskeforeninger bistått NINA med innsamling av skjellprøver fra Femund og Engersjøen som tidligere år. Dette er et ledd i overvåkingen av storørreten i disse sjøene. Resultatene fra skjellanalysene viser at ørretstammen i Femund er stabil over tid m.h.t. vekst, alders- og lengdesammensetning. Av de prøvetatte fiskene var den største 78 cm og veide 4,86 kg. Denne ørreten var 10 år gammel.

I Butjønnå ved Femundshytten ble det tynnet i bestanden med finmaskede garn for tredje gang på fire år. På 266 garnetter ble det fanget 1336 røyer med en gjennomsnittsvekt på 70 g. Dette er en klar økning fra oppstarten av prosjektet i 2014 da gjennomsnittsvekten var 38 g. Det er ingen tvil om at utviklingen går i riktig retning, og vi vil fortsette med tiltak slik at vannet om noen år forhåpentligvis når fordums storhet.

Fra fjellstyrets fiskeanlegg er det solgt settefisk, yngel og rogn for kr 38 092,- (kr 37 192,- i 2016). Oversikt over utsettingene fra anlegget fordelt på områder vises her:

Fra fiskeanlegget på Snerta ble det i løpet av året satt ut røye og ørret slik:

Røye:

Tjern/sjøer i Femundsmarka	9700 stk røye
Bufjellet	1400 "
Tjern/sjøer Drevsjø – Elgå	10600 "
Sømådalen - Bjønnbergan	1450 "
Elvdalen	1890 "
<u>Sum</u>	<u>25040 stk røye</u>

Ørret:

Femundsmarka	150 stk ørret
Tjern og sjøer Drevsjø - Elgå	4200 "
" " Sømådalen	600 "
<u>Sum</u>	<u>4950 stk ørret</u>

Disse utsettingene fordeler seg på nærmere 90 forskjellige lokaliteter, og inkluderer både yngel og eldre fisk. Som det framgår av tabellen, er det satt ut noe mindre ørret enn tidligere år. Dette skyldes en tidligere periode med stor dødelighet på yngelstadiet på våren/forsommeren. Det er tatt grep for å redusere denne dødeligheten, hvilket medførte redusert dødelighet i 2017.

Det ble ikke fisket harr for stryking av rogn/melke og videre klekking til harr yngel i 2016. Dette er et tiltak som fjellstyret ikke har bedrevet på flere år. Grunnen til det er at man dels vil sikre den naturlige produksjonen gjennom forvaltningsregler, og dels av økonomiske grunner.

Kalking:

Fjellstyret har i mange år kalket forsurede fiskevann på allmenningen. Staten gjennom Fylkesmannen har stått for en del av kostnadene med dette. Omkring 40 tjern/sjøer er med i kalkingsprogrammet. Kalkingen, sammen med at den sure nedbøren har blitt mindre, førte til at fylkesmannen friskmeldte alle lokalitetene på forsommeren 2014. Dette betyr at kalkingen har opphørt f.o.m. 2015. Om vannkvaliteten vil holde seg like god i årene framover vil tiden vise. Overvåkingen av miljøkvaliteten i vannene følges fortsatt opp med vannprøver hver vår og høst. De resultatene vi har fått etter opphør av kalkingen, viser at det fortsatt er svært god vannkvalitet i de overvåkede vatna.

Jakt

Småviltjakt:

Etter et veldig dårlig år for ryper og skogsfugl i 2015, har fjellstyret hatt en konservativ tilnærming til omfang av jakt på disse artene. Jaktmessige viktige arter som hare og ryper er i dag klassifisert som «nært truet» i den nasjonale Artsdatabankens s.k. rødliste. Dette betyr ikke at de er utrydningstruet, men at bestandene er så lave at det krever at forvaltere følger nøye med på bestandsutviklingen og tar hensyn i forhold til f.eks jaktuttak. På statsallmenningen i Engerdal har fjellstyret taksert ryper og skogsfugl siden 2007. Resultatene fra disse ser ut til å samsvare bra med den nasjonale trenden i forhold til tetthet av fugl. Produksjonen av kyllinger går opp og ned over tid, men særlig de siste par åra har kyllingproduksjonen vært såpass lav at en ikke kan forvente en rask bestandsøkning.

Etter flere magre år viste takseringen i august 2017 en viss oppgang i tetthet og produksjon, spesielt for rype, sammenlignet med foregående år. Fjellstyret vedtok derfor å åpne for salg av 140 ukeskort i september og 125 periodekort i oktober og november. Det ble satt fangstbegrensinger for begge korttypene.

Jaktrapportene for september viser at det totalt ble felt 153 ryper (hvorav 12 fjellryper), 19 orrhaner og 11 tiur. For de som fikk tildelt ukeskort for skogsfugl i september viser statistikken at hver jeger jaktet i gjennomsnitt 4,0 dager. Totalt ble det jaktet 438 jegerdagsverk og i gjennomsnitt felte hver jeger 0,42 fugl pr jakt dag. Rapporteringsprosenten for septemberjakta var 77,9.

For perioden oktober – november ble det felt 159 ryper (derav 14 fjellryper), 17 orrfugl og 11 storfugl. De som har rapportert har i gjennomsnitt jaktet 6,0 dager i perioden. Totalt ble det jaktet 532 jegerdagsverk og i gjennomsnitt felte hver jeger 0,35 fugl pr jakt dag. Rapporteringsprosenten var 70,4.

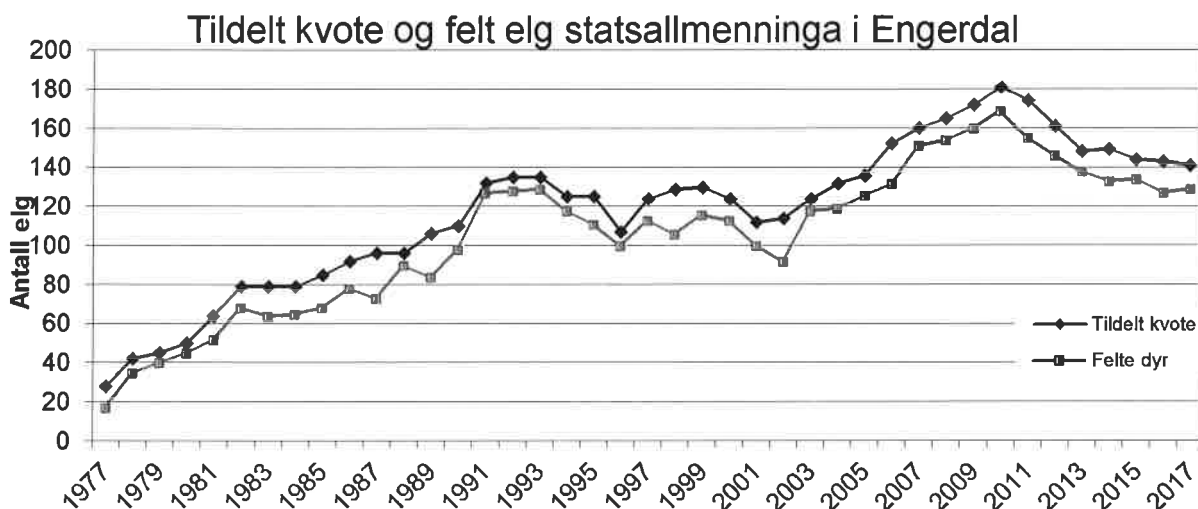
Jakt på andre jaktbare småviltarter ble videreført med fritt kortsalg. Statsallmenningen i Engerdal er populær for harejegere da det er lett å få tilgang til jakta og at området ikke har revirhevdende ulv. Harebestanden i 2017 var jevnt over bra. Ser en på inntektene fjellstyret har fra salg av småviltkort i 2017 er regnskapsført inntekt på kr 399 663,- (kr 218 680,- i 2016 og 360 111,- i 2015).

Reinsjakt - Rendalsrein:

Fjellstyret har areal som rendalsreinen benytter og er en av ca 240 medlemmer i Rendal Renselskap. All reinsjakt administreres i sin helhet gjennom renselskapet. Fjellstyret får, dersom økonomien i renselskapet tillater det, utbetalt utbytte i forhold til størrelsen på arealet i likhet med øvrige rettighetshavere. Renselskapet har gjennom flere år hatt besøk av ulv på sine områder og jaktkvotene har blitt redusert bl.a. på grunn av dette. De siste tre åra har jaktkvotene økt igjen og i 2017 ble det felt 383 dyr (253 dyr i 2016) av en kvote på 465 (305 i 2016). Det ble derfor utbetalt utbytte for 2017, og for Engerdal fjellstyre sin del var dette kr 163 880,-.

Elgjakt:

Høsten 2017 var tildelt elgkvote i ordinær jakt på 136 elger (138 i 2016) og i tillegg ble det felt 5 tilleggsdyr. Det ble felt 129 elger (127 felt i 2016), noe som gir en fellingsprosent på 91,5 % (88,8 % i 2016). Jaktinnsatsen blant jegerne var som vanlig god. Figur 3 viser utviklingen i tildelt kvote og felt elg på statsallmenningen i Engerdal fra 1977 og fram til i dag. Prosentvis fordeling av felte dyr, biologisk alder i 2017: Voksen ku 20,2 %, voksen okse 23,3 %, ungdyr ku 14 %, ungdyr okse 15,5 %, kukalv 14 %, oksekalv 13,2 %. Totalt felte hanndyr 67 stk. = 52 %, felte hunndyr 62 stk. = 48 %. Det ble felt 4 okser med 3 eller mindre tagger som var over 130 kg. Sør for Drevsjø ble det felt 1 eldre okse under 130 kg. øst/vest for Femund ble det felt 2 kuer under 130 kg. For jegerne og i forhold til avskyttingsmodell i bestandsplanen går disse eldre dyrene som fjordyr, men i fellingsstatistikken blir alle dyr ført etter korrekt biologisk alder. Det ble feilfelt 10 voksne kuer og ingen voksne okser. En markant økning i feilfelte kuer i forhold til året før.

Figur 3: Utviklingen i tildelt kvote og felt elg på statsallmenninga i Engerdal fra 1977 – 2017.

Dataene for "Sett-elg" har vist en liten bestandsøkning i siste planperiode. Forholdet ku pr okse har variert forholdsvis mye i siste periode. Tvillingkalvandelen er fortsatt lav i våre områder. Jegerne ser ut til å ha blitt litt mer effektive i løpet av perioden og bruker mindre dager pr felt elg. Målsettingen er nå å stabilisere bestanden og utviklingen var i tråd med bestandsplanen for perioden 2014-2017.

Tabell 4: Nøkkeltall fra sett-elg skjemaene, 2008- 2017, for statsallmenningen i Engerdal

Årstall	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sett elg pr. dagsverk	0,50	0,44	0,37	0,37	0,37	0,41	0,43	0,43	0,47	0,47
Forholdet ku pr. Okse	1,3	1,4	1,5	1,6	1,8	1,7	1,6	1,7	1,2	1,5
Sett kalv pr. kalvku	1,2	1,1	1,3	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2	1,1	1,1
Antall dagsverk pr. felt elg	16,1	16,4	15,6	19,2	18,1	18,6	21,9	19,9	20,2	17,4

I 2017 var grunnavgiften for alle dyregrupper kr 2734,-, mens pris pr kg kjøtt for alle dyregrupper var kr 73,25,-. Kalv under 40 kg, ungdyr under 90 kg, voksne dyr under 110 kg var gratis. Antall kilo elgkjøtt 2017 var 17104 kg (15891 kg i 2016). Samlet inntekt fra storviltjakta 2017 (elg, rådyr og bever) ble kr 1 421 587,- (kr 1 295 791,- i 2016).

Det kan nevnes at fjellstyret viderefører ordningen med fire deponeringsplasser for slakteavfall fra elgjakta. Disse ble enkelt tilrettelagt ved at det ble gravd hull i gamle grustak henholdsvis ved Elgå, Sømådal, Drevsjø og Snerta. Tanken med plassene er at jaktlagene skal kunne kvitte seg med slakteavfall på en enkel og kontrollert måte, samtidig som at nedgraving i etterkant kan betraktes som et viltstelltiltak, da det reduserer mattilgangen til smårovviltet.

I området rundt Elgå forårsaker store mengder elg fra Røros/Aursunden/Brekken problemer vinterstid. Gjennom medlemskapet i Nord-Østerdal Røros elgregion (NØRER) arbeider fjellstyret for å løse problemene dette medfører. Hard avskyting i de områdene som har elg som trekker til Femunds østside, samt føring nord ved Feragen for å utsette og på sikt kanskje endre elgens trekk, er viktig i så måte. Høsten 2017 ble det ikke føret ved Feragen på grunn av skrantesjuken, ved Elgå ble det føret etter at dispensasjon ble gitt av Mattilsynet etter søknad fra NØRER. Det kom lite trekkelg til Elgåområdet før jakttidsrammen var omme. Det ble derfor ikke jaktet trekkelg i desember ved Elgå.

Rådyr:

Basert på observasjoner og tilbakemeldinger fra jegere har rådyrbestanden hatt en økning de siste årene. Den gode rådyrbestanden har nok sammenheng med privatpersoners føring vinterstid, flere relativt snille vintre og en lav gaupebestand de siste årene. Gaupebestanden var på vei opp igjen og det ble registrert regelmessig gaupeaktivitet vinteren 2017. Høsten 2017 var det tidlig sporsnø, men det ble nesten ikke registrert gaupeaktivitet fram til nyttår. En økning i gaupebestanden vil påvirke rådyrbestanden. Tidligere års ordning med avlysningsjakt for bukkejakta ble videreført også i 2017, med den endringen at det ble satt et maksimum på antall deltakende jegere på 40 stk. Fellingene ble innrapportert fortløpende og det ble felt 12 bukker i løpet av bukkejakta. I ordinær jakt ble det solgt 59 kort. Jaktrapportene viser at det ble felt 11 rågeiter, 17 bukker (inkludert de som ble felt under bukkejakta), 13 killinger, samlet 41 rådyr (fellingsprosent på 49 % (55 i 2016)). Priser 2017: Råbukkr kr 400 for å jakte, ytterligere kr 400 ved felling,-, ordinær rådyrjakt kr 800,-, killing tilbakebetalt kr 400,- ved felling. Fjellstyrets inntekt fra rådyrjakta var kr 63 000,-.

Tabell 3: Statistikk for avskyting rådyr på statsallmenningen i Engerdal 2007-2017

Årstall	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvotep	30	30	32	42	43	44	56	69	90	78	74
Felte dyr	18	15	22	14	16	18	29	40	47	46	41
Felling %	60	50	69	33	37	41	52	58	52	59	55

Bever:

Under beverjakta 2016/2017 ble det felt 5 bevere av en kvote på 15 (33 % felling). Fjellstyrets inntekt fra beverjakt var i 2017 kr 7500,-. Tabell 4 gir en oversikt over fellinger de siste 8 åra. Fjellstyrets inntrykk er at det har vært en nedgang i bestanden, og avskytingen de siste åra er redusert. Avskytingen ligger under det som er målsetting i bestandsplanen. I en del områder er det mattilgangen som har medført en nedgang i bestanden, ved andre lett tilgjengelige beverlokalteter er det jakttrykket som har redusert bestanden. Områder som vassdragene i Femundsmarka blir det ikke jaktet fordi det er vanskelig tilgjengelig områder. Det er utfordrende å ha god oversikt over bestandsstørrelsen til enhver tid, og enda vanskeligere å styre beskatningen som man ønsker. Hvis målet er å utnytte beveren best mulig som en interessant jaktmessig ressurs, bør man i større grad gå inn for å spare de

produktive hunddyrene og beskatte ungdyrene i stedet. Dette er imidlertid vanskelig i praksis, da en kun har størrelsen å sortere dyrene etter i den praktiske jaktsituasjonen. En driftsplan for viltstellområde III (statsallmenningen) er utarbeidet. For videre registrering av beverens utvikling er man avhengig av opplysninger fra bl.a. beverjegere, elgjaktlagene på allmenningen og øvrige turgåere.

Tabell 4: Statistikk for avskyting bever på statsallmenningen i Engerdal 2009-2017

Årstall	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Kvote	30	30	30	30	30	25	15	15
Felte dyr	16	17	20	14	15	7	5	5
Felling %	54	57	67	47	50	28	33	33

Smårovvilt:

Det har tidligere i fagkretser blitt ansett som fånyttet å beskatte smårovvilt med tanke på å bedre forutsetningen for gode småviltbestander. Denne oppfatningen har endret seg noe, særlig hva beskatning av rødrev og mår angår. Sommeren 2016 var det lite revevalper å se som antageligvis har sammenheng med en dårlig smågnagerbestand på våren og lav revestamme. Det ble felt 91 rev i 2016 og de revene som ble skutt før jul var i all hovedsak voksne som indikerer en lav produksjon denne våren. Sommeren 2017 har det vært en bra produksjon med revevalper og på sporsnoen fram til nyttår er det tydelig at det er en økning i revestammen. Det er en markert nedgang i antallet skutte rever i 2017, noe kan skyldes at det var lite ungrever denne vinteren, men hovedgrunnen er nok at det er minskende interesse blant åtejegerne som er den mest effektive gruppen av revejegerne. Måren profiterer på en svak revstamme og det har vært en liten økning i fangsttallene på mår de siste årene, men de 3 siste årene er det fanget færre igjen og dette kan henge sammen med lavere fangsttallsats.

Fjellstyret var med i reveprosjektet "På spor etter rødreven" i regi av NJFF Hedmark fram til prosjektet ble avsluttet i april 2017. Forskningsmiljøet ved Høyskolen i Hedmark, avdeling Evenstad søkte i 2015 og fikk penger til å forske mer om rødreven og bestemte seg for å prøve merke flest mulig rever med radiohalsbånd i Engerdal. Lokalt er Vidar Trøen ansatt av prosjektet til å snekre revebåser og røkte dem samt merke rever. I 2017 ble det merket en rev på høsten som ble skutt på åte etter 14 dager.

I 2012 var det en del fjellrevobservasjoner i Femundsmarka og det fortsatte vinteren 2013 og litt utover sommeren. Vinteren 2014 var det noen udokumenterte fjellrevobservasjoner i Femundsmarka, men hverken i siste halvdel av 2014 eller 2015, 2016 og 2017 har det kommet inn meldinger om fjellrev. Generelt har fjellreven i Sør-Norge hatt en positiv bestandsutvikling de siste årene.

Tabell 5: Statistikk for felt/fanget smårovvilt på statsallmenningen i Engerdal 2008-2017

Andre viltarter	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mink	28	44	38	6	27	12	10	11	12	6
Mår	24	12	16	18	32	17	21	13	9	10
Rev	132	125	115	166	140	123	78	101	91	44
Røyskatt	14	12	4	12	25	3	13	17	10	1
Kråkefugl	122	117	86	203	123	129	145	168	94	45

Store rovdyr:

Jerv: Jervebestanden har de senere år økt merkbart over hele kommunen, og det er nå vanlig med jerveobservasjoner over hele Engerdal. I 2017 ble det dokumentert to jerveynglinger i kommunen. Det ble gjort forsøk på hiuttak i Femundsmarka av hensyn til de samiske reinbeiteinteressene i området og det ble tatt ut to valper der. Hele Engerdal er med i lisensjaktområdet for jerv.

Gaupe: I 2015 var det en merkbart økning i antall gaupeobservasjoner og det ble dokumentert ei gaupe med en unge og i tillegg var det flere enslige gauper som hadde tilhold eller var innom kommunen. Høsten 2016 ble det dokumentert ei gaupe med en unge ved Engerdalssetra og det var jevnlig meldinger om gaupespor. Det var mest gaupetraffikk i Elvdalen og brattliene sør i Engerdal, men var også spor ved Lillebo i høsten 2016. Vinteren 2017 var det mange meldinger om gaupespor. Høsten 2017 var det tidlig sporsno og fram til jul har det nesten ikke vært

gaupespor å se i kommunen. Bestandsmålet for antall ynglinger av gaupe i Hedmark ble ikke oppnådd og det ble derfor ikke lisensfelling på gaupe i Hedmark vinteren 2017.

Ulv: I 2016 ble det registrert 5 forskjellige ulver i kommunen ut i fra dna-prøver, 3 hunner og 2 hanner. I tillegg er det flere synsobservasjoner av ulver og en gråhund ble hardt skadet av to ulver sør i kommunen under elgjakta. Osdalsflokken som bestod av 9 individ høsten 2016 har ytterkant av reviret sitt på vestsida av Elvdalen ned til Femundselva. I 2017 ble det tatt ut en ulv av SNO under skadefelling i Bjønnberga med helikopter. Osdalsflokken har reviret sitt ned til Femundselva i Elvdalen og under elgjakta ble ulv observert av elgjeerne i Skjærbekkdalen.

Bjørn: Det har blitt mindre bjørnetrafikk de siste årene i Engerdal. I 2017 er det en bjørn som har holdt til nord for Sorken og det er ved to tilfeller dokumentert at den har drept rein, men det er ikke innsamlet noen dna-prøver (ekskrementer) fra dette området. Fra Vurrusjølia, Jotholla og Kvislaområdet har det kommet inn flest dna-prøver. Innsamling av DNA fra bjørn med påfølgende analyser viser at det minimum var 9 bjørner innom Engerdal i 2013, hvor 4 var binner og 5 hannbjørner. Resultatene for 2014 viste at det var minimum 8 hannbjørner og 1 binne som hadde vært innom kommunen. I 2015 var det bare 2 hannbjørner som fikk dna treff. For 2016 ble det innlevert 16 prøver og det ga treff på 3 hanner og ei binne, og 14 prøver i 2017 ga også treff på 3 hanner og ei binne, men ingen av de 4 bjørnene i 2017 var noen av de samme som ble registrert i 2016, overraskende nok.

Øvrig dyreliv:

Om dyre- og fuglelivet forøvrig nevnes at de fleste større rovfuglarter er registrert i området, flere hekkende. Oter, som er rødlistet, observeres nå jevnlig i våre vassdrag og er en art som ser ut til å øke i antall. Våren 2015 ble det observert hjort på flere steder i Engerdal, men har fått inn færre meldinger om hjort i 2016 og 2017. Observasjonene av hjort har økt de siste åra, men det kan se ut som den har problemer med å etablere seg med en fast stamme året rundt. Under sommeren er det observert skarv flere steder i kommunen.

Annen inntektsgivende virksomhet

Mose:

Mose (kvitkrull) er en verdifull ressurs som tidligere sysselsatte mange plukkere rundt om på allmenningen. Interessen er imidlertid ikke lenger det den var. Fjellstyret har avtale med med 2 aktører som benytter statsallmenningen for plukking av mose, fremst i området rundt Elvbrua. Bare den ene aktøren sanket mose i 2017. Moseavgift til fjellstyret var i 2017 kr 5,- pr kartong/1/2 kasse, kr 2,50 pr ramme, og ga en inntekt på kr 950,- (kr 32 140,- i 2016 og kr 39 772,- i 2015).

Bikubeleie:

Fjellstyret har utleieavtale med Hedmark Birøkterlag om vel 130 plasser for bikuber under ettersommerens lyngtrekk, en avtale sikret en inntekt på kr 48 080,- (kr 42 240,- i 2016). De innenbygdsboende birøktene som ønsker å utnytte de lokale naturressurser betaler i kraft av bruksretten for øvrig ikke terrengleie til fjellstyret.

Hundesport:

Jakthundprøver, brukshundprøver, samt jakthundtrening i deler av allmenningen er populært. Prisen ved hundepøver/arrangementer er kr 60,- pr hund pr dag, mens kurs med en ukes varighet koster kr 250,- pr hund. Femund Jakt- & Fuglehundskole leier Solleroya, Digerneset og Somåkvovet av fjellstyret, Hedmark Oppland Fuglehundklubb leier Båren dressurområde. I tillegg ble det i 2015 inngått avtale med Fjellhills Hundehotell om leie av et areal på Ulvåflået øst for Granberget. Sølentstua Camp & Hytter leier et større område ved Sølentstua for brukshunder. Sistnevnte aktør har bygget opp et godt miljø rundt trening av brukshunder (schæfere og lignende). Fjellstyret selger ellers treningskort for fuglehunder, harehunder og elghunder på store deler av allmenningen. Sum inntekt hundesport i 2017 var kr 89 185,- (kr 73 020,- i 2016 og kr 47 905,- i 2015).

Festeinntekter:

Festeinntektene i 2017 var kr 637 338,- (kr 612 731,- i 2016 og kr 591 275,- i 2015). Fjellstyrets andel av festeinntektene har hatt en økning de senere åra, noe som i stor grad skyldes at mange festekontrakter er regulert. Etter fjellovens bestemmelser skal halvparten av festeavgiften på fritidseiendommer på allmenningen tilfalle fjellkassa. Fjellstyrets inntrykk er at det etter noen stille år i hyttemarkedet, nå er større etterspørsel igjen. Det er fortsatt god tilgang på ledige tomter på statsallmenningen i Engerdal.

Vegen Snerta – Elvbrua:

Fjellstyret har gjennom en leieavtale med Engerdal kommune driftsansvaret for den kommunale vegen mellom Snerta og Elvbrua. Vedlikeholdsutgifter og brøyteutgifter blir finansiert ved bompengavgift. Bompengeinntektene var i 2017 på kr 40 067,- (kr 72 729,- i 2016), mens vedlikeholdsutgiftene var kr 91 153,- (kr 66 662,- i 2016). Drift

av veien gikk derfor med et underskudd på kr 51 086,-. Resultatet er i stor grad avhengig av hvordan vær- og føreforhold er, som i sin tur er avgjørende for vedlikeholdskostnadene. Veien har vært åpen hele 2017.

Fjellstyrets koier.

Fjellstyret eier i dag 3 koier som leies ut til allmennheten gjennom Inatur.no. Dette er: Hognsjøbekkbua som opprinnelig er oppført som gjeterbu og som fjellstyret kjøpte tilbake når det ble slutt på å ha beitedyr i dette området, Isterfossbua som tidligere var hvilerom brukt i forbindelse med klekkerivirksomheten ved Isterfossen og Somåkvolvbua. Samlet var disse i virksomhetsåret 2017 utleid i 197 døgn, noe som tilsvarer et belegg på 20%. Inntektene har økt de seinere åra og var i 2017 kr 141 812,-. Drifts- og vedlikeholdsutgiftene har også økt gradvis de senere åra og var kr 42 775,-. Fjellstyret er i prosess med overtakelse av 12 skogshusvær fra Statskog SF. Disse vil bli tilgjengelige for allmennheten og overtakelsen forventes skje i løpet av 2018.

Salg av tjenester:

Statens Naturoppsyn kjøpte i 2016 tjenester fra fjellstyret for kr 792 380,- (693 924,- i 2016), herunder skjøtsels- og oppsynstjenester kr 470 000,- (kr 438 445,- i 2016) og rovviltarbeid kr 322 380,- (255 479,- i 2016). Timeprisen for SNOs tjenestekjøp er regulert gjennom en sentral avtale mellom SNO og Norges fjellstyresamband. Omfanget av tjenestekjøpet kan variere noe fra år til år, og omfanget de siste årene har vært noe økende. Det vesentlige av oppsynet og skjøtselsarbeidet er konsentrert til Femundsmarka nasjonalpark, men også noen ressurser brukes på de andre verneområdene på allmenningen. Statens Naturoppsyn kjøper rovviltkompetanse av fjellstyret gjennom en fast rovviltkontakt. Dette arbeidet dreier seg om sporregistreringer og bestandsundersøkelser angående store rovdyr, spesielt jerv, ulv og bjørn, samt skadedokumentasjon på husdyr i kommunen. En del av tjenestesalget til SNO er også relatert til overvåking av hubro.

I 2017 solgte også Fjellstyret tjenester til Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) for kr 122 068,- (143 911,- i 2016). Tjenestesalget til NINA dreier seg om feltarbeid i forbindelse med et miljøovervåkingsprogram i Gutulia, og er avtalt videreført også i kommende år. I tillegg utførte fjellstyret elgpeiling i Selbu som en del av CWD-overvåkingen. Nasjonalparkstyret for Gutulia og Femundsmarka kr 140 370,- (kr 68 257,- i 2016) knyttet til skjøtselsinnsatser i Femundsmarka og Gutulia Nasjonalparker. Utover dette selger Fjellstyret tjenester til Os fjellstyre og private rettighetshavere i Engerdal.

Ikke inntektsbringende arbeid

Oppsyn:

Det er i løpet av virksomhetsåret 2017 brukt 764,5 timer (924 timer i 2016) til rent oppsyn og totalt kontrollert 561 fiskere (521 i 2016 fiskere), 35 småviltjegere (36 i 2016) og 405 storviltjegere (57 i 2016). Fjelloppsynet har levert 6 rapporter for brudd mot gjeldende fiskebestemmelser (fisket uten fiskekort og ulovlig redskap) og 1 rapport for brudd på Naturmangfoldloven. En viktig funksjon med oppsynsvirksomheten er at en får informert et stort antall personer og dette har en preventiv virkning. Totalt har 908 personer snakket med våre fjelloppsyn i felt i 2017 (927 i 2016). Det er gitt til sammen 22 (14 i 2016) advarsler bl.a. for følgende forhold: brudd på fiskereglene, bål i brannfarlig område, løse hunder i båndtvangstid, gjenglemte jaktkort samt diverse brudd på verneregler.

Heggeriset/Hylleråsen viltstellforening, viltstellområde II i Engerdal og Os fjellstyre kjøpte oppsynstjenester av Engerdal fjellstyre under småviltjakta som foregående år.

Kurs/samlinger/kompetanseutvikling:

Fjellstyreansatte har deltatt på fagsamling for SNO og Fjelloppsynet, samt på det nasjonale hjorteviltseminaret. Som tidligere år deltok alle ansatte på samlingen for alle Fjelloppsyn som i 2017 var på Gardermoen. Det er gjennomført kurs i fiskevelferd, markedsføring sosiale medier, introduksjon i Statskog SF's kartinnsynsløsning, vintersikkerhetskurs i regi av Sentralt Oppsynsutvalg og SNO. Dessuten har fjellstyret arrangert takseringskurs for de som utfører fugletaksering for fjellstyret. Dette med instruktør fra Femund Jakt- og fuglehundskole.

Renovasjon:

Fjellstyret hadde også i 2017 ansvaret for å tømme og frakte vekk søppel fra Røa i nord til Trysil grense sør for Husfloen i sør fra fjellstyrets mange søppelstativer som er plassert ut langs vassdragene ved populære raste- og leirplasser. Det er FIAS som tar hånd om all søppel som leveres. Fjellstyret tar utgiftene ved å reise rundt og tømme søppelstativene, samt å rydde på leirplassene. Fordi avstandene er store har man måtte finne ulike løsninger angående leveringen. I Elgå leier fjellstyret container, noe søppel leveres til mottaket på Drevsjømoen, og fra Elvdalen - Sølenområdet har man en avtale om levering til container som Sølenstua Camp & hytter leier. Ordningen kostet fjellstyret kr 33 280,- (kr 37 065,- i 2016), i tillegg til eget arbeid med å organisere opplegget. Fjellstyret har også mange utedøer plassert rundt om ved mange leirplasser for å unngå uønsket forurensing. Årlig

må disse ettersees og tomnes. Noen doer begynner å bli preget av slitasje. Disse blir erstattet med nye når det ansees som nødvendig.

Åpne buer:

Fjellstyret har ansvaret for vedlikehold og ved til 18 åpne buer. Mange av buene er fine turmål hvor en eksempelvis kan koke opp kaffe eller grille pølser. I 2017 er det utført mindre reparasjoner og vedlikehold ved flere av buene. Fjellstyret utfører også oppsyn og vedlikehold av Statskogs åpne buer. Fjellstyret har ansvaret for følgende åpne buer: Tangjotbua og Gråhøgdbua i Søre Elvdal. Århovdbua i Sømådalen, Volsslåttbua vest for Risbakken, Rønningsodden, Bjøråskrokbuua, Litlkjølbua og Pikkrovbua på Kvisleflået. Kvannjotbua sør for Kvilten, Steinbua i Varmsbekkroa, Martin Brennoddenua i Jyltingsmarka, Litsjøbua, Båthussjøbua og Djupsjømyrbua og Kjølvollen i Elgådalen samt Storbekkbua og Skavaroddbua. Det er tidligere satt opp skilter som lettere viser hvor buene ligger.

Andre gjøremål:

Engerdal fjellstyre har også i 2017 hatt tilsyn med den universelt utformede rasteplassen ved Glen. Sammen med Statskog og Femund JFF arrangerte fjellstyret fiskedag for barnehagen og 7. klasse i ungdomsskolen på Blokkodden. Bitevillig småmort og rensing av fisk skapte stort engasjement hos de minste. I juni lokal tilrettelegger for fiskehelg i regi av Norsk Antirasistisk senter (Wild X) ved Sørsjøen for innvandrerungdom. Flere av ungdommene opplevde å få fine gjedder samt mestringen ved det å overnatte ute. I samarbeid med Norges Fjellstyresamband var Engerdal Fjellstyre representert med stand på de Nordiske Jakt- og Fiskedager i Elverum i august.

Landbruk og beiting

Seter og beitebruk i allmenningen:

Den tradisjonelle seterbruken har gått sterkt tilbake de siste 40 - 50 år. Av de mange seter på allmenningen er det ingen som lenger kan sies å ha tradisjonell drift. På noen få voller kan det forekomme beiting eller begrenset slått under sesongen. En del seterhus brukes i fritidssammenheng, mens andre er i forfall. Det er mange år siden det sist ble gjort en seterutvisning på statsallmenningen i Engerdal. I 2017 ble det derimot fattet vedtak (sak 88.17) om ny utvisning av Gammelsetra tilhørende gården Husfloen Nordre etter at denne har stått ubrukt i mange tiår.

Beitebruk storfe:

Storfeholdet har vært relativt stabilt de senere år. Trenden er imidlertid negativ, idet antall bruk i aktiv drift heller avtar enn øker. En markert endring fra tidligere er at stadig flere storfebrukere har sine besetninger på inngjerdet kulturbeite. Bruken av utmarksbeite til storfe er etter hvert meget beskjedent. Sviktende lønnsomhet og kostbare krav til driftsbygninger m.v. skaper visse utfordringer for storfeholdet. Til tross for enkelte utfordringer, er det også noen som er villige å satse innen næringen, så også i Engerdal.

Beitebruk småfe:

Beitende småfe på statsallmenningen har blitt en sjeldenhet grunnet liten lønnsomhet i næringen og årlige rovdyrskader. Flere saueiere med beiterett på statsallmenningen flyttet i 2003 til Sålekinna i Tolga/Os for å unngå de største rovdyrskadene. Erfaringer fra Sålekinna har vært overveiende positive, men de siste årene har saueierne opplevd til dels omfattende tap på grunn av jerv. På få år har de fleste småfeholdere på statsallmenningen avviklet sitt dyrehold. Omfattende rovviltangrep på beitedyr en vesentlig årsak til dette.

Beitebruk rein:

I Svahken sijte er det 6 siidaandeler som til sammen har beiterett til 3.000 produksjonsdyr (vinterflokk etter slakting) i nord-østre delen av allmenningen. Øvre reintall pr. driftsenhet er satt til 500 rein i vårflokk. Helårsområdet går ned til Femundsenden – Drevsjø - Lillebo. Bjørn, gaupe, jerv, kongeørn og tidvis ulv finnes i beiteområdet, og skaper problemer for reindriften. Næringen har de siste årene meldt om høye tap av kalv fra kalvemerking fram til slakting. Dette skaper raskt problemer for reinstammen og næringen.

Fjellstyret har gitt økonomisk støtte til sperregjerdet for rein mellom Femundsenden og Lillebo (kr 249 000,- i sak 41.14), og dette gjerdet er tenkt skal være konfliktdepende ved at det hindrer rein i å komme inn på dyrket mark og boligområder. Gjerdet ble påbegynt i 2014 som et samarbeidsprosjekt mellom landbruks- og reindriftnæringen og merparten ble reist i 2015. fra og med 2016 var gjerdet operativt. Sjøl om det vinterstid har beitet en del ren utenfor reinbeiteområdet, har det de to siste åra vært betydelig færre rein å se på innmark i sommerhalvåret utenfor reinbeiteområdet.

Økonomi

Driftsregnskap for 2017 viser følgende hovedtall:

Sum driftsinntekter:	kr 7 335 065,-
Sum driftsutgifter:	<u>kr 6 348 932,-</u>
Sum driftsresultat	kr 986 133,-
+ Finansinntekter	kr 37 038,-
<u>Driftsresultat før bidrag</u>	<u>kr 1 023 171,-</u>
Bidrag:	
Bidrag til næringsformål	kr 517 688,-
Bidrag til allmenyttige formål mm	<u>kr 206 300,-</u>
<u>Sum utbetalte bidrag</u>	<u>kr 723 988,-</u>
<u>Netto kapitaløkning</u>	<u>kr 299 184,-</u>

Driftsresultatet før finansinntekter viser en overskuddsgrad på 13,4 %. Når en legger til finansinntekter blir driftsresultatet før bidragsbevilgning på kr 1 023 171,-. Vurdert opp mot vedtatt driftsbudsjett for 2017, hvor det ble budsjettert med inntekter på kr 6 662 000,- (inkl finansinntekter) og kostnader på kr 6 056 000,-, er selve driftsresultatet godt.

Fjellstyret utbetalte totalt kr 723 988,- i bidrag for 2017. Fjellkassa har dermed en netto kapitaløkning på kr 299 184,-. For nærmere detaljer angående økonomi, vises det til tallene i det etterfølgende regnskap.

Engerdal fjellstyre takker ansatte og samarbeidspartnere for god innsats i 2017.

Engerdal fjellstyre, 24. april 2018

Halvor Hansson (styreleder)

Reidar Åsgård (nestleder)

Ristin Mortensson

Monica Bye Spånberg

Lena Øien